

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елена Стоянова Събева – ПУ „Паисий Хилендарски”,

e-mail: elenasabeva@uni-plovdiv.bg

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’

на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Семейна педагогика, Андрагогия).

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

В конкурса за академичната длъжност „доцент”, обявен в Държавен вестник, бр. 103/ от 12.12.2023 г. като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Йорданка Стойнова Николова от катедра „Теория на възпитанието” към Факултета по педагогика на Софийски университет „Св. Климент Охридски”. В срок е представен пълен комплект материали, в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на Софийски университет „Св. Климент Охридски” за РАС. Спазени са процедурните изисквания от обявяването на конкурса в ДВ до състава на научното жури.

Гл. ас. д-р Йорданка Николова е възпитаничка на СУ „Кл. Охридски“, където през 1991г. завършва специалност Педагогика към факултета по Педагогика, което е в съответствие с професионалното направление 1.2. Педагогика, обявено в конкурса. Повече от 20 години тя надгражда педагогическите си компетентности като начален учител в две Пловдивски училища, доказателство за което е придобитата ОНС доктор по 1.2. Педагогика /Теория на възпитанието и дидактика – начална училищна педагогика – български език/ през 2015 г. отново в СУ. Междувременно тя преминава през различни курсове на обучение /III клас квалификация; курс на обучение за базови и специфични компютърни умения; интерактивни методи на обучение и др./ През 2017 г. започва работа като асистент в Софийски университет. Проследявайки кариерното ѝ развитие, се наблюдава поэтапно заемане на длъжностите: асистент /2017-2019/ и главен асистент /от 2019 до сегашния момент/ към катедра „Теория на възпитанието” към която е обявен и конкурса.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Научната продукция, с която д-р Йорданка Николова участва в конкурса, набира двойно повече от изискуемите точки по наукометричните показатели за доцент - общо 850 т. В съответствие с конкретиката на настоящия конкурс, д-р Николова участва с 1 монография, 20 статии, 7 от които в реферирани научни издания и 1 студия. По показател Д – Цитирания, колегата набира общо 165 т., което на този етап говори за разпознаваемост на автора в научното пространство. Стимул за научните търсения и реална възможност за популяризиране на креативни идеи, е участието на кандидата в проектна дейност, в два от които е в позиция на ръководител. Представен е списък на всички публикации, който не е предмет на настоящия анализ, но дава възможност за проследяване научното развитие на кандидата в тематично отношение. В научната дейност на кандидата се откроява ключовото понятие „комуникативна компетентност“, което от предмет на изследване в дисертационния труд, намира продължение в социалните релации между партньори, между съпрузи, между родители и деца, между институции. Следователно, проучваната от д-р Николова чисто педагогическа проблематика разширява параметрите си на изследване в социо-педагогически аспект. В тази връзка, визирам хабилитационния труд на кандидата „Перспективи за семеен живот и родителство“ в контекста на семейната педагогика“. Още в предисловието, д-р Николова визира причината за настоящето изследване „неефективно родителство“ и търси зависимост между „феномена високоефективни партньори и феномена високоефективни родители“. Като основания за избор на темата се посочват както семейните трансформации, детерминирани от социалния сценарий на информационния век, така и от дефицита на публикации в тази посока. Прави впечатление ясно очертаните изследователски интенции, представителната извадка и не краткия времеви период на изследване, осигуряващ достатъчен емпиричен материал за анализ и обобщения. Според автора, перспективата за семеен живот и родителство е заложена в готовността на младите хора за създаване на семейство и в представата им за социалната роля родител. Изследвайки готовността на младите хора за семеен живот, авторката прави широкопрофилен подбор на факторите: физическа и психическа зрялост за сексуални отношения; промените в ценностната система; влиянието на медиите, въздействието на различни видове изкуства, придобитият семеен опит и най-вече родителският модел, който детето наблюдава, и който фактор се оказва най-значимият в конкретното изследване - 49,5%. Според автора, регистрираните дефицити в подготовката на младите хора за социалната роля родител, се дължи на нарушената връзка родител–дете. Това обосновава поставянето на въпроса за характеристиките на семейното възпитание, за технологията на общуване с детето, което е поредното доказателство за необходимостта от обучение в родителство.

Кандидатът демонстрира широка култура и познания, правейки ретроспекция на утвърдени форми за ефективно родителство в международен план, тръгвайки от времето на „Майчиното училище“ на Я.А. Коменски, до създаването на Национални академии и международни организации за възпитание на родители. Ценно за педагогическата наука и практика е направеният преглед на българския опит в обучението на родители и особено присъствието на темата за семейството в съдържанието на учебните дисциплини от 1-ви до 12 клас. Необнадеждаващи са обаче изведените изводи, както от контент-анализа на учебното съдържание, така и от анкетното проучване, констатиращи инцидентно присъствие на темите за психическата подготовка на младите хора за живота и партньорските връзки. Подобни констатации не само потвърждават актуалността на изследвания проблем, но и обосновават направените от автора предложения за перспективно решаване на проблема. В този контекст, за научно-приложен принос оценявам предложената от автора „система от дейности за формиране на компетентности за живот в семейство и родителство в училищна среда“. Системата е изградена на спираловидния принцип, така че децата и подрастващите да осъзнаят не само семейните ценности, но и конфликтогенните фактори и пътищата за превенция. Дейностите са диференцирани съобразно възрастта на децата от детската градина до 12-ти клас и предлагат голямо разнообразие от педагогически форми и методи, въздействащи върху всички нива на личностно формиране: мотивационно, емоционално, когнитивно и поведенческо. От представените документи е видно, че активностите на кандидата се проявяват не само в научно-изследователската, но и в преподавателската дейност. За последната академична 2022/2023 г. учебната заетост на кандидата е 1188,4 ч., от които 975 ч. аудиторна заетост - включваща лекции и семинарни упражнения.

3. Критични забележки и препоръки

В колегиален план препоръчвам на д-р Николова, публикационната дейност в бъдеще да се насочи главно и към специализирани индексирани издания у нас и в чужбина, както и към участия в съвместни проекти с колеги от престижни Европейски университети. Въпрос: Обобщавайки резултатите и търсейки корелация между факторите, кой от трите: външен вид, ценности и отговорността на ролята родител е определящ за съвременния млад човек, относно готовността му за семейство?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предвид представените материали за конкурса, може да се заключи, че кандидатът гл. ас. д-р Йорданка Николова притежава необходимия образователен ценз, докторска степен, трудов стаж, преподавателски опит, учебна заетост и покрива минималните национални

изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Нямам съмнение за плагиатство и оценявам за безспорни изведените приносни моменти. Това е основание да смятам кандидатурата на гл.ас.д-р Николова за заемане на академичната длъжност „доцент“ на **Софийски университет „Св. Климент Охридски“** по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Семейна педагогика, Андрагогия) за повече от убедителна, поради което давам своето **положително заключение**.

25.03. 2024 г.

Изготвил становището: 

(Доц. д-р Елена Събева)